

متن پرسش

سلام علیکم و رحمه الله و برکاته. روزتون بخیر و عافیت. سوالی خدمتتون داشتم. بعضی از علما می فرمایند شیطان رجیم اسما الهی را به صورت عکس در وحدت در خود جمع دارد. اگر شیاطین در مرحله ی وهم و خیال هستند این مسئله چطور امکان پذیر هست با توجه به اینکه وهم تنزل یافته ی عقل است و نمی تواند تمام مراتب وجودی عقل را حتی به جهت برعکس و در جنبه ی شیطانی نشان دهد. شاید این ملعون به انسان حسادت می کند حتی دلش می خواهد در مجرد عقلانی ولو در جهنم پیشتر از انسان متصور باشد! شاید همانطور که انسان کامل خلیفه ی الهی و آینه ی تمام نمای اسما و صفات الهی است، انسانی که مجرد تام عقلانی شیطانی دارد عکس اوست و شیطان انس است که در جهنم جبروت خلود می یابد. و شیاطین جن مجرد برزخی در نار دارند. شاید بتوان گفت تبری شیطان از انسان که در آیاتی از قرآن کریم اشاره شده به این موضوع مربوط است.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: نکات خوبی است. ولی به هر حال هر بلایی بر سر هرکس از جمله بر سر شیطان آمد، به جهت قوه واهمه است که به جای نظر به حقیقت در موطن خیال، نظر به خود و عالم کثرات در عالم خیال دارند و لذا به جای نظر به حقیقت و نادیده گرفتن خود، نظر به خود دارند و نادیده گرفتن حقیقت. و عملاً قصه «أنا خیر منہ» پیش می آید و این جا است که فرقی بین شیطان جنی و انسی در میان نیست و هرکدام در تنگنای توهمات خود جهنم خود را ساخته اند. موفق باشید